

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ -ΦΑΣΗ Α**

**Παρατήρηση Οπτικογραφημένης Διδασκαλίας
Γενικό Πλαίσιο Διδασκαλίας**

I. Εισαγωγή

- Η συγκεκριμένη διδασκαλία πραγματοποιήθηκε / οπτικογραφήθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2014 και διήρκησε συνολικά 3 σαραντάλεπτα (3 x 40').
- Το πλαίσιο σχεδιασμού και οργάνωσης της διδασκαλίας αφορά στην Ενότητα 4 «Το σύννεφο έφερε βροχή» [Σχολικό Εγχειρίδιο Α' τάξης, Τεύχος Α, Κείμενο «Με βάρκα και σωσίβιο» (σ. 64)], αλλά και σε άλλα κειμενικά ή και συγκειμενικά πλαίσια.
- Για λόγους που άπτονται του σκοπού της παρούσας επιμορφωτικής δράσης, το όλο οπτικογραφημένο υλικό αξιοποιείται συντομευμένο, δίνοντας έμφαση «στο πώς μπορεί να υλοποιούνται οι στόχοι που αφορούν στη διδασκαλία». Έτσι, βάση και, κατ' επέκταση, αντικείμενο της παρατήρησης δεν είναι «η διδασκαλία ως ενιαία οργανωτική μονάδα μάθησης», αλλά «ορισμένες, σκόπιμα επιλεγμένες, εστίες ενδιαφέροντος της διδασκαλίας», με απλό όσο και διακριτό κάθε φορά γλωσσοδιδακτικό προσανατολισμό (αναφορικά, κυρίως, «με το περιεχόμενο, τη δομή, τη γλώσσα των κειμένων, περιλαμβανομένης και της κοινωνικής διάστασής της»).



II. Πριν από την οπτικογράφηση

Κατά τη διάρκεια της ενασχόλησης των παιδιών με «κείμενα που αφορούν στην επικαιρότητα», διαβάστηκε το παραμύθι «Μια σταγόνα βροχής» (Βουγιουκλάκη, Α., Εκδόσεις Σαββάλας). Τα παιδιά εξέφρασαν τις εντυπώσεις και τις απόψεις τους τόσο για το παραμύθι, ως κειμενικό είδος, όσο και «για το θέμα του, τη βροχή». Επισήμαναν, σε ένα πρωτοβάθμιο επίπεδο, «χαρακτηριστικά στοιχεία (= συμβάσεις) του παραμυθιού» (π.χ., εξώφυλλο, εικόνες, τίτλο, πλοκή, σκηνικό, ήρωες, δράση ηρώων κ.ο.κ.) και συζήτησαν γενικά «για τον ρόλο της βροχής στη ζωή μας». Έφτιαξαν ατομικές ζωγραφιές (= οπτικά κείμενα) για τη βροχή, τις οποίες και παρουσίασαν ή και ανήρτησαν σε πινακίδα/ες (τάξης και σχολείου), αφού τις συνόδευσαν με σχετικές λεζάντες (= γλωσσικά κείμενα), «με δικές τους συμβάσεις», όπως είναι η χρήση προτάσεων της μορφής Υ-Ρ-Α ή και ο ελλειπτικός λόγος (χρήση ρηματικής φράσης ή ονοματικής φράσης). Αναδείχθηκε, επίσης, ο λειτουργικός ρόλος της λεζάντας (π.χ., κάτω από οπτικά κείμενα).

Τα παιδιά εξοικειώθηκαν με «σχετικό με τη βροχή θεματικό λεξιλόγιο» και «διδάχθηκαν τα γράμματα Σσ, Ηη, Νν, τις λέξεις είναι, και, έχει, τα αριθμητικά επίθετα ένας, μία, ένα». Το παραμύθι για τη βροχή προσεγγίστηκε στη βάση στόχων ανάγνωσης (αποκωδικοποίησης-κατανόησης γραπτών κειμένων) και γραφής (κωδικοποίησης-παραγωγής γραπτών κειμένων). Ανάλογα προσεγγίστηκε και το κείμενο «Με βάρκα και σωσίβιο» του σχολικού εγχειριδίου. Τα παιδιά δούλεψαν με και για το κείμενο αυτό, με διδακτικά εργαλεία¹ που υποστήριζαν αποτελεσματικά «το πέρασμά τους από τον αναδυόμενο προς τον αναπτυσσόμενο γραμματισμό».

¹ Ένας λειτουργικός ορισμός για τον όρο «διδακτικά εργαλεία»: είναι τεχνικές, στρατηγικές, πρακτικές, διαμεσολαβήσεις, παρεμβάσεις κ.ο.κ. που ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί στοχευμένα και ευέλικτα στη διδασκαλία του/της, για να εμπλέξει ενεργά τον/τη μαθητή/τρια στη διαδικασία της δικής του/της μάθησης.

III. Κατά την οπτικογράφηση

Στόχοι που αφορούν στην παρατήρηση της οπτικογραφημένης διδασκαλίας

Να κατανοήσω και να κρίνω, *προκαταρκτικά*, «τι μπορεί να σημαίνει «βροχή» σε διάφορα κείμενα και συγκείμενα (περιβάλλοντα).

Να σχηματίσω υποκοριστικά ουδέτερων ουσιαστικών, με την κατάληξη -άκι (π.χ., κουτάβι >κουταβάκι) και να αναγνωρίσω τον λειτουργικό τους ρόλο σε κείμενο/α.

Να αναγνωρίσω και να κατανοήσω τις συμβάσεις του τίτλου, ως γενικής έννοιας που αφορά σε ένα κείμενο (θέση, μέγεθος, απουσία στίξης, συμπυκνωμένο περιεχόμενο), αλλά και ως πλαισιωμένης έννοιας που αφορά σε συγκεκριμένα κείμενα, όπως είναι το παραμύθι και η εφημερίδα.

Να διαβάσω και να γράψω γλωσσικές μονάδες («κείμενο», «πρόταση», «λέξη», «γράμμα», και *αντίστροφα*), στη δομή των οποίων διακρίνονται «τα γράμματα Ββ και Ωω», σε διάφορα πλαίσια (με νόημα).

Σημειώσεις που αφορούν στην παρατήρηση της οπτικογραφημένης διδασκαλίας:

οι «...σκόπιμα επιλεγμένες εστίες ενδιαφέροντος της διδασκαλίας»

ο «...διακριτός κάθε φορά γλωσσοδιδακτικός προσανατολισμός»

το «...πώς μπορεί να υλοποιούνται οι στόχοι που αφορούν στη διδασκαλία»

IV. Μετά από την οπτικογράφηση









(σε συνέχεια του «Γενικού Πλαισίου Διδασκαλίας» και της σχετικής με αυτό στοχοθεσίας...)

Η βροχή	Η βροχή	Η βροχή
Η βροχή δες πως πέφτει, πως κυλά η βροχή δες πως πέφτει χαμηλά και κυλά και μαζεύεται στη γη και κυλά, ποταμάκι να γενεί!	Η βροχή δες πως πέφτει, πως κυλά η βροχή δες πως πέφτει χαμηλά και κυλά και μαζεύεται στη γη και κυλά, ποταμάκι να γενεί!	Η βροχή δες πως πέφτει η βροχή δες πως πέφτει χαμηλά και κυλά και μαζεύεται στη γη και : γενεί!
		
		



Με βάρκα και σωσίβιο



-  – Νύχτωσε. Ώρα να γυρίσουμε σπίτι!
-  – Ο κήπος πλημμύρισε.
-  – Και τώρα; Πώς θα περάσουμε;
-  – Βρήκα τη λύση! Με βάρκα.
-  – Σιγά μη βάλουμε και σωσίβιο!
-  – Ένα κουτάβι στο πεζούλι!
-  – Είναι μόνο του μέσα στη βροχή.
-  – Πάω να το βοηθήσω.

64

Β β β β β

Ω ω ω ω

Η βροχή

Η βροχή δες πως πέφτει, πως κυλά
η βροχή δες πως πέφτει χαμηλά
και κυλά και μαζεύεται στη γη
και κυλά, ποταμάκι να γενεί!

<http://astropeleki.wordpress.com/>

